

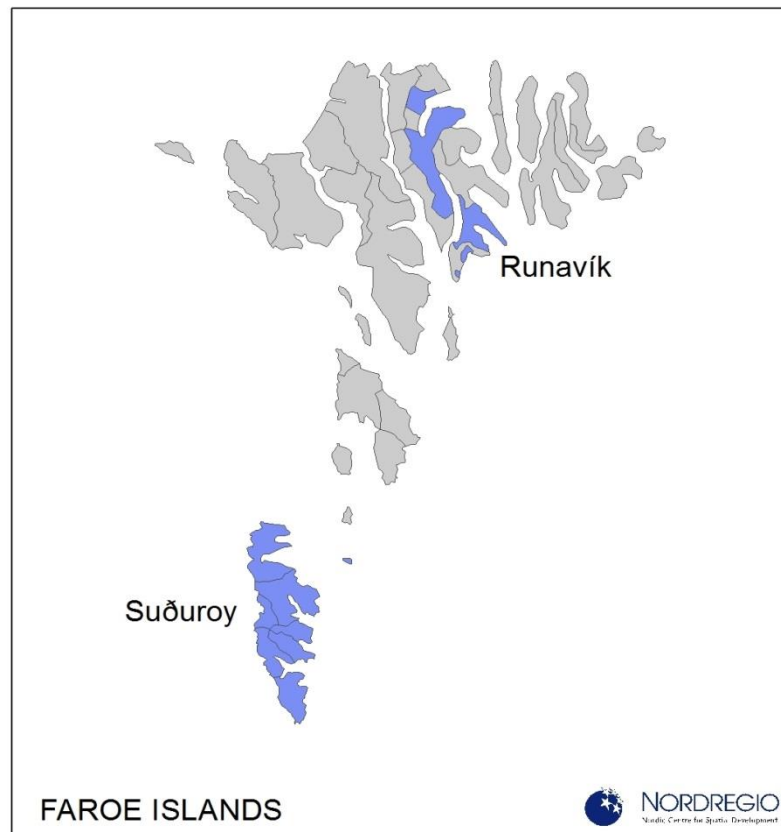
NORDREGIO
Nordic Centre for Spatial Development

Arbejdsgruppen for bæredygtig regional udvikling i Arktis

Foresight 1: Visionsfasen
Referat fra lokale workshops på Færøerne

Runavík og Suðuroy

Introduktion

Nordisk Ministerråds arbejdsgruppe for bæredygtig udvikling i Arktis arbejder i en tre-trins proces med at udvikle lokale økonomiske og sociale udviklingsstrategier baseret på en struktureret dialog mellem relevante aktører. Metoden kaldes en Foresight analyse, der består af tre runder af workshops, hvor den første fokuserer på perspektiverne set fra indbyggerne i lokalsamfundene.

I denne første fase formulerer indbyggere visioner for lokalsamfundets fremtid samt idéer til hvordan de ønsker at opnå de fremhævede mål. De to workshops afholdt i Grønland er en del af en større analyse af udviklingstendenser og udviklingsperspektiver i de Arktiske regioner i Norden. Der bliver i alt afholdt 12 lokalt forankrede workshops i de Nordiske arktiske regioner i Grønland, Finland, Sverige, Norge, Island og Færøerne.

For at kunne repræsentere forskellige problemstillinger og karakteristika ved byer på Færøerne er de to workshops blevet holdt i henholdsvis Runavik og Suðuroy.

Runavik har nogle år tilbage været igennem en kommunal sammenlægning, hvilket har medført en række forandringer for beboerne i dette område. Planlægning og konstruktion af en undervandstunnel der forbinder Runavik med hovedstaden Thorshavn er i gang og forventningen er at kunne tage den i brug fra cirka 2018. Derudover er Runavik en by der har haft et stabilt indbyggertal og der er forventninger til olieudvinding og anden virksomhedsudvikling.

Suðuroy er et ø-samfund med flere forskellige kommuner. I modsætning til Runavik har der i dette område ikke været en kommunal sammenlægning og set i et Færøsk perspektiv er Suðuroy perifært beliggende. Ser man derimod Suðuroy beliggenhed i et Nordisk Arktisk perspektiv så er det en ø med forbindelser, der i princippet muliggør arbejdspendling til Thorshavn med 3 timers sejlads hver vej. Dette gør Suðuroy til et interessant område hvor distance kan studeres på baggrund af flere perspektiver.

Begge workshops blev afholdt i Januar 2015.

De lokale workshops i Foresight 1 er første del i en tretrinsproces der igennem dialog med det kommunale og nationale forvaltningsniveau skal løftes henimod en virkeliggørelse som også skal inkludere yderligere perspektiver på de udfordringer og muligheder for lokalsamfundene som er blevet fremhævet af deltagerne i den første runde.

Foresight workshop i Runavík

12 personer deltog i workshoppen i Runavík. Yderligere 3 personer var tilmeldt workshoppen, men de meldte af forskellige årsager fra. Deltagerne blev inddelt i fire grupper med henblik på at have en fordeling mellem køn og de bygder i Runavíks kommune, som de kom fra.

De fire grupper diskuterede først, hvad de anser som de vigtigste udfordringer og muligheder for Runavíks kommune. Runavíks kommune omfatter hele 15 bygder hvoraf ikke alle blev repræsenteret. Den første diskussion resulterede i en lang liste, hvorfra workshoplederne (Nordregio, lokal ankerperson og medhjælper) samlede op under workshoppens gang og generede en liste efter hvilke emner, der var blevet nævnt flest gange af de fire grupper. Ved workshoppens afslutning satte hver enkelt person to streger ved de emne, der efter deres mening er de to vigtigste udfordringer og de to vigtigste muligheder. I prioriteret rækkefølge, hvor nr. 1 er højest prioriteret, blev resultatet følgende:

De vigtigste udfordringer

1. Manglende levende ungdomsliv – ungdomstilbud (andet end idræt og religion) (5)
2. Kommunen er for stor – manglende følelse af at være en enhed (3)
3. Manglende offentlige arbejdspladser til uddannede (særlig administrativt) (3)
4. Manglende æstetisk tankegang (3)
5. Manglende lejeboliger (2)
6. Manglende strategi til når tunnelen kommer fra Tórshavn (2)
7. Manglende bycentrum (2)
8. Manglende forskelligartede arbejdspladser til f.eks. kreative folk og kunstnere (1)
9. Rejseforbindelse rundt om fjorden er ikke ofte nok(koordineret nok (1)
10. Manglende naturbeskyttelse (1)
11. Mangel på en lige fordeling af tjenester til alle borgere (henvisning til de mange forskellige bygder i Runavíkar kommune)
12. Handelserhvervet store udfordringer (0)
13. Internettet er for dårligt (0)

De vigtigste muligheder

1. Gode muligheder for at være bedre til at brande kommunens gode tilbud (7)
2. Hjælpe iværksættere (7)
3. Udnytte de gode rammer, der er i forvejen (5)
4. Udvikle turismen – sælge/brande de små bygder (4)
5. Udvikle havneområdet så større skib kan lægge til havnen (1)
6. Gøre Runavík til olie hovedstad (0)

Manglende levende ungdomsliv blev vurderet af deltagerne at være Runaviks kommunes største udfordring. Det fremgik af diskussionen at deltagerne synes, at Runavik kommune er stor med mange tilbud. Tilbuddene gælder dog mest idræt og religion, da rammerne omkring disse er gode og prioriteret. Der blev understreget, at kommunen, byen og folket her mangler kreative kulturelle og kunstneriske tilbud, som kan støtte op om et levende ungdomsliv.

Kommunen er for stor blev vurderet som Runaviks kommunes næststørste udfordring sammen med to andre udfordringer. At kommunen er for stor henviser til oplevelsen af at være en enhed. Manglen på fællesskab blev nævnt og i denne sammenhæng blev den geografiske sammensætning nævnt. Nogle nabobygder, som er tættere på, er udenfor kommunen, mens andre bygder, som er længere væk, er med i kommunen. Derfor ser indbyggerne ikke Runaviks kommune som en "naturlig" geografisk enhed. Dette er en stor udfordring for fællesskabsfølelsen i kommunen. Det præger også hvordan kommunen virker, og der opstår ifølge beboerne nemmere splid og konkurrence bygderne imellem i forhold til kommunens fordeling af ressourcer.

Manglende offentlige arbejdspladser blev også vurderet til at være Runaviks anden største udfordring. Mange kvinder tager en uddannelse indenfor forvaltning og administration, men der er ikke mange arbejdsmuligheder for dem i Runaviks kommune. Det er særligt kontorarbejdspladser deltagerne savnede i Runaviks kommune.

Manglende æstetisk tankegang er noget, som deltagerne så som en af de største udfordringerne for Runavik. Her argumenterede de ud fra et trivsels spørgsmål, idet de mente, at der ikke bliver taget højde for, hvordan indretningen af byen og arkitektur gavner folkene, der bor der. Nogen påpegede, at det kunne ses i forlængelse af manglen på kulturelle og kreative tilbud i Runaviks kommune.

Manglende bycentrum kan også ses i forlængelse af ovenstående udfordring, hvor der savnes æstetisk tankegang. Et centrum i byen kan gøre indretningen nemmere og føre til at Runavik ikke kun bliver en lang vej, som man kører igennem. Nogle deltagere nævner, at et shopping center ville være gavnligt, så butikkerne ikke er så spredte.

Manglende lejeboliger bliver også nævnt som en vigtig udfordring. Specielt enlige forældre, unge nyuddannede eller unge under uddannelse mangler muligheder for at leje sig en bolig. Deltagerne nævner, at enten bor disse, som savner lejeboliger, ikke i Runaviks kommune, eller også må de bosætte sig med et stort lån og købe hus. Deltagere pegede på, at der mangler grundstykker i kommunen udover at boligpriserne er høje.

Manglende strategi til når tunnelen kommer bliver også nævnt som en vigtig udfordring for Runaviks kommune. Landsmyndighederne har godkendt projektet, hvilket befolkningen i Runaviks kommune er glade for. Deltagerne på workshoppen påpeger dog, at kommunen må forberede sig med hensyn til den trafik, der kommer, og igen kommer vi ind på indretning og arkitektur.

Manglende forskelligartede arbejdspladser til f.eks. kreative og kunstneriske folk bliver nævnt som en udfordring. Deltagere peger på, at man burde arbejde aktivt for at forbedre det kreative miljø og aktiviteter, så også børnene bliver bedre til at tænke nyt og anderledes.

Rejseforbindelsen rundt om fjorden er ikke ofte nok og/eller koordineret nok er en problematisk. Runaviks kommune dækker over et geografisk stort område, hvor bygderne er adskilte med fjorde og fjelde. Specielt savnede deltagere på workshoppen koordinering af busserne rundt om fjorden, så folk ikke skal vente længe, og derudover syntes de også, at busserne kunne køre oftere.

Manglende naturbeskyttelse blev også set som en vigtig udfordring for Runaviks kommune. Denne udfordring hænger delvist sammen med manglende æstetisk tænkning. Der er stor industri i Runavik, men deltagerne påpeger, at borgerne også er bange for, at der er for meget "betonkultur" og grønne områder, fredede områder, grønne marker, som også er et spørgsmål om trivsel i byen, bliver nedprioriteret.

Ikke lige fordeling af tjenester til borgerne i kommunen bliver også nævnt som en udfordring. Runaviks kommune dækker over flere bygder, hvor borgere fra nogle bygder, kan være utilfreds med fordelingen af skattepengene. I denne forbindelse nævner nogen deltagere, at ikke alle borgere har været tilfreds med den relativt nye kommunesammenlægning, da disse borgere føler, at de mister flere penge, end det gavnedes deres bygd.

Handelserhvervet har store udfordringer blev også skrevet på listen over udfordringer samt gentagende understregelse af, at internettet er for dårligt, hvilket er en kæmpe hæmsko for erhvervsdrivende.

De vigtigste muligheder

1. Gode muligheder for at være bedre til at brande kommunens gode tilbud (7)
2. Hjælpe iværksættere (7)
3. Udnytte de gode rammer, der er i forvejen (5)
4. Udvikle turismen – sælge/brande de små bygder (4)
5. Udvikle havneområdet så større skib kan lægge til havnen (1)
6. Gøre Runavík til olie hovedstad (0)

Gode muligheder for at være bedre til at brande kommunens gode tilbud er af høj betydning eftersom Runavik er en rigtig god kommune. Desværre er oplysningen om disse muligheder begrænset over for andre fra Thorshavn eller til folk uden for Færøerne. Derfor er der et potentiale i at *markedeføre* de tilbud kommunen allerede yder eftersom det kan være afgørende at få Runavik til at fremstå attraktiv for mulige tilflyttere. Kommunikation af kommunens gode tilbud internt såvel som eksternt er altså relevante for trivsel for de nuværende indbyggere samt tiltrækningen af nye tilflyttere.

Hjælpe iværksættere er afgørende for at vedligeholde såvel som skabe nye erhvervs muligheder på Færøerne. Potentialet for iværksættere kan både være lokalt forankret i forhold til eksempelvis turisme såvel som mere internationalt orienteret, f.eks. afsætning af nogle delikatesser til europæiske lande. Idéværksted og løbende støtte i

forhold til sparring af en forretningsplan såvel som finansiel støtte er essentielt i opstartsfasen.

Turismen er et emne de fleste deltagere var enige om skulle udvikles bedre og turismebranchen kunne bruge et skub. Et antal idéer og muligheder blev nævnt og de inkluderede bl.a. at landmænd kunne få mulighed for at vise turister rundt i bygderne, fortælle historier og gå fjeldture med dem. Derudover er generel markedsføring vigtigt og dette handler f.eks. om at gøre opmærksom på mulighederne for at kombinere kulturelle og historiske oplevelser (monument fra 2. verdenskrig) med naturskøn vandring og sejling øerne imellem.

Udvikling af havneområdet er en mulighed for at kunne tiltrække både de større fiskerkuttere såvel som cruiseskibe. Begge dele kan være med til at skabe servicerelaterede jobs i kommunen og dermed øge beskæftigelsen. Derudover vil en større havneby kunne betyde bedre afsætningsmuligheder til det globale marked ved produktion af råvarer herunder de planer der eksisterer i forhold til olieudvinding.

Gøre Runavik til en olie hovedstad. Dette er en satsning som allerede er begyndt og som færingene ser et potentiale i og derfor ønsker at fortsætte dette arbejde.

Fremtidsperspektiver

Under temaet fremtidsperspektiver blev deltagerne bedt om at angive, hvordan de ønsker at lokalsamfundet skal udvikle sig på kort sigt (nu og inden for de næste ti år) og på længere sigt (om 10-30 år). De fremførte fremtidsperspektiver i listen nedenfor er derfor ikke en forslag, som grupperne skal være enige om, og kan være en enkelt persons ide, da workshopens opsætning tillod dette.

I nærmeste fremtid, dvs nu og inden de næste 10 år

- Udvikle kommunen som en enhed ved f.eks. at skifte til et fælles navn
- Arbejde med en fælles identitet
- Brande kommunen som "familie kommunen" i bredeste forstand
- Mere forskellig folkesammensætning og arbejdsmuligheder (privat og offentlig)
- At rammerne til kultur og idræt bliver bedre koordineret og udnyttet
- At bruge og udnytte den natursmukke Skálafjørðin (fjorden) aktivt i forbindelse med ny bosættelse
- Afsætte større budget til friområder, legepladser, stier (som f.eks. Toftavatn)
- Sætte ungdomshus på finansloven. Løn og administration skal prioriteres.
- Knytte fjorden sammen med gode busforbindelser (en times intervaller, også om aftenen).

Over længere tid, dvs om 10-30 år

- Flere arbejdspladser til højere uddannede
- Det skal blive tryggere for den bløde trafik f.eks. Rituvík-Runavík-Lamba-Æðuvík
- Flere kommunesammenlægninger – større kommune
- Kommunen skal have et centrum/torv/gågade/caféer
- At erhvervslivet ikke presser naturen væk. For at mennesket skal trivest må friområder tænkes ind i erhvervsområderne

Specifikke ønsker

Under temaet om specifikke ønsker blev deltagerne bedt om at angive, hvordan de ønsker at lokalsamfundet skal udvikle sig i forhold til aldersfordeling, kønsfordeling og næringslivet.

Ønskerne listes nedenfor:

Aldersfordelingen (børn, unge, voksne og ældre)	<ul style="list-style-type: none"> • Flere legepladser som skal fungere som fritidsområde for familierne • Svømmehal • Til de unge: ungdomstilbud, ungdomshus, dansesteder (gå i byen steder) • For voksne: flere arbejdsmuligheder. • Kulturhus til alle aldersgrupper – dyrke forskelligheden og det kreative miljø • Værksteder, kunststillinger • Musikundervisning • Forskellige aftenskole tilbud • Boligmuligheder til de unge
Kønsfordeling	<ul style="list-style-type: none"> • Flere arbejdsmuligheder til kvinder. F.eks. forvaltning, kreative jobs). • Vælge kvinder ind i byrådet, så vi får andet end beton- og stenkultur – mennesket lever ikke af stene alene.
Erhvervsudvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Flere større arbejdspladser med mange arbejdsmuligheder og forskelligartede opgaver (markedsføring, salg, HR, innovation, kommunikation, jura) • Gøre noget for at tiltrække iværksættere som f.eks. gode omstændigheder, leje til en fornuftig pris, gøre det tilgængeligt • Mere turisme • Mere sammenhold • Skabe et iværksætter miljø

Ansvar

Under temaet ansvar blev deltagerne bedt om at angive, hvilket myndighedsniveau skal sikre, at deres ønsker bliver opfyldt (nationalt, regionalt, eller kommunalt). De ønskede ansvarsområder listes nedenfor:

Nationale myndigheder

- Skálafjarðartunnellen skaber mobilitet, vækst og trivsel
- Kommunesammenlægning
- Landet skal levere et bedre/ det bedste internet!

- Landet skal flytte arbejdspladser til kommunen (forskning, forvaltning og institutioner)
- Skolen skal ud til kommunerne (her er alle ikke enige)
- Landet skal lave overordnede visioner om hvordan kommunerne skal udvikles, f.eks. i forhold til havnebyggeri skolebyggeri og placering af offentlige arbejdspladser.
- Kommunesammenlægning – hvis kommunerne ikke finder sammen, skal landet sørge for det.

Kommunerne:

- Det æstetiske i kommunen skal kommunen tage initiativ til, blandt

- andet ved at mobilisere borgerne med frivilligt arbejde – også!
- Ungdomshus – hvor alle kan være med – brede interesser,
- Ansvar for at forhindre braindrain, ved at passe godt på de intellektuelles behov f.eks. med støtte til iværksætter
- Bedre busforbindelser
- Bygge svømmehal
- Forsikre sikker trafik (blød trafik/trafiklys/fremtidssikre)
- Forvalte kommunen som en enhed
- Udvikle oplysningskontoret (camping, info, www, få uddannet folk til turistkontorene)
- Lave en plan for hvordan vi får forskelligartede folk- og arbejdssammensætning

Råd og ideer

Under temaet råd og ideer blev deltagerne spurgt om hvilke råd de vil give til de ansvarlige, så deres ønsker bliver opfyldt, og hvilke ideer de selv har for at bidrage til at deres ønsker bliver opfyldt. De anførte råd og ideer listes nedenfor:

Råd til de ansvarlige for at ønsker opfyldes

- Gode vilkår til børnefamilierne (børnehavepladser, lejligheder til leje, grundstykker)
- Synliggøre kommunen og sælge det gode vi har (tilbud til de gamle, udviklingshæmmede, nye og gode børnehaver, skoler)
- Have professionelle folk til at brande kommunen
- Kommunen skal ansætte en landskabsarkitekt og by gartner, så det æstetiske element kommer borgerne og turisterne til gode. Folk kan lide det smukke.
- Kommunen skal prioritere ungdommen højere, f.eks. ved at sætte et ungdomshus på finansloven (både løn og forvaltning)
- Arkitektkonkurrence – nyt centrum
- Arbejde mere sammen med nabokommunerne
- Bedre busforbindelse til bygderne
- Lave en rampe i havnen

- Lave en langsigtet plan for udviklingen af kommunen og for at få folket med
- Værdisætte og støtte dem, som laver frivilligt arbejde (f.eks. hædersløgn).

Ideer til selv at bidrage til at ønsker opfyldes

- Selv at sælge kommunen og tage initiativ til arrangementer
- Stifte "grønne" interesseregrupper under landskabsarkitektens og by gartnerens. Sådant en gruppe ville kunne pynte om og skabe hygge i naturen.
- Gæstfrihed
- Vælge kvinder ind i byrådet , kvinder som jo har større opmærksomhed for de bløde værdier og de æstetiske værdier
- Elduvík, Funningur eller Funningsfjørður må stå sammen og prioritere ønsker
- Flere borgermøder og give et incitament til at folk dukker op til disse
- Støtte op om og rose arrangementer og events(koncerter, restauranter, foredrag)
- Omtale vores eget lokalsamfund positivt og konstruktivt
- Være bedre til at uddelegere og involvere flere borgere i aktiviteter og debat om udvikling

Mediedækning

En pressemeddelelse er sendt ud på lokal nyhedssite i Suðuroy: <http://www.sudurras.fo/41207>

En lidt anderledes version af pressemeddelelsen er sendt ud på en af Færøernes største nyhedsportaler:

<http://www.in.fo/news-detail/news/burdadygg-oekismenning-a-verkstovum-i-foeroyum/>

Dagfinn Olsen 16.01.2015 (04:04)

Burdadygg økismenning á verkstovum í Føroyum

Arbeiðsbólkur fyri burdadyggari økismenning í Arktis skipar fyri verkstovum í Føroyum.

Ein bólkur undir Norðurlanda Ráðharraráðnum skal í eini verkætlan kanna útlitini fyri burdadyggari menning í Arktis. Verkætlanin skal vera við til at menna ta vitan, sum er um norðurlendsku arktisku londini og geva ikkast til politiskt kjak. Arbeiðsbólkurin skal m.a. kanna:

- Hvarji náttúru- og menniskjalig viðurskipti kunnu væntast at ávirka gongdina í Arktis tey komandi 10, 20 og 30 árinini?-

- Hvussu kann handfaringin av hesum viðurskiptum ávirka liviumstøður og framtíðarútlitini fyri økini?-

- Hvarji krøv kunnu hesar avbjóðingar seta økispolitikkinum?

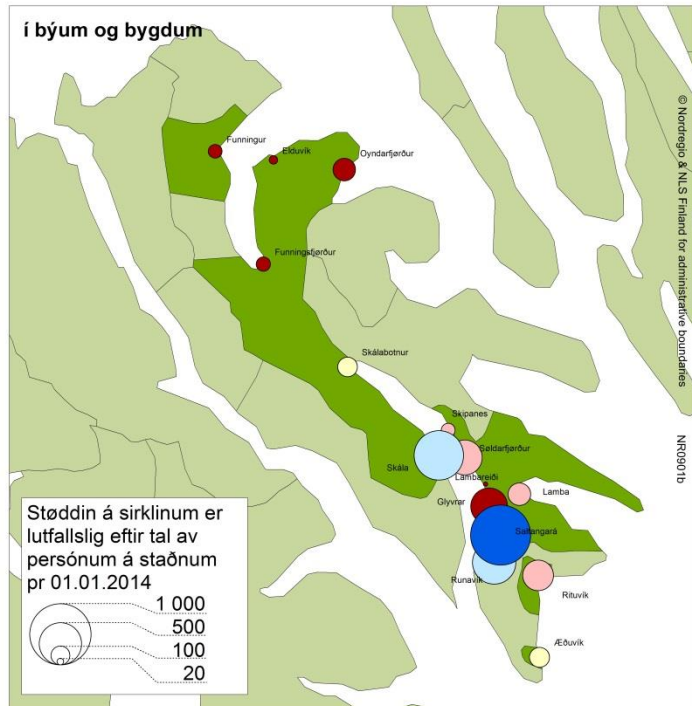
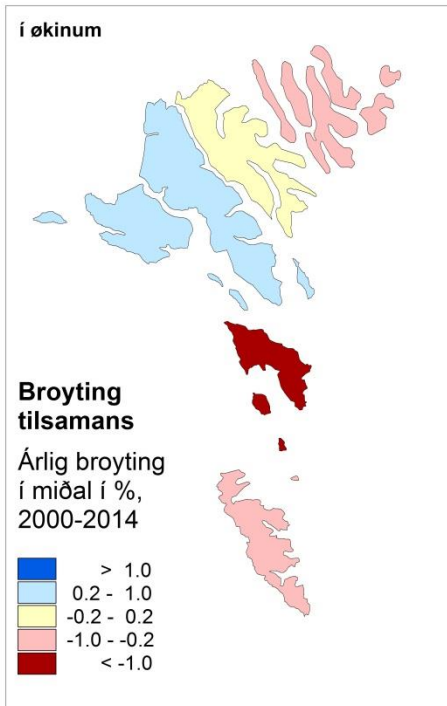
Avgerandi fyri at svara hesum týðningarmiklu spurningum er, at aktørar í nærumhvørvinum og í økjunum í Arktis fáa møguleika at geva sitt ikkast til kjakið. Sum partur av hesi verkætlan verða verkstovur hildnar í øllum teimum arktisku Norðurlöndum, har luttakarar tosa og kjakast um m.a. avbjóðingar og møguleikar í økjunum.

Í heyst vóru verkstovur í Grønlandi, Noregi og Svøríki, og nú í januar og í februar verða seks verkstovur í Finnlandi, Islandi og í Føroyum.

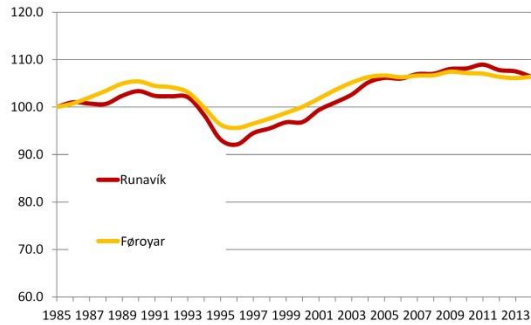
Í Føroyum verða verkstovurnar hildnar í Suðuroynni og í Runavík. Verkstovan í Suðuroynni verður leygardagin 17. januar í Miðnámskúlanum í Høvi, og í Runavík mikudagin 21. januar á bókasavnum við Løkin.

Nærri kunning um átakið fæst við at seta seg í samband við Biritu í Dali (tlf. 00298 284154) Arbeiðsbólkurin fevnir um umboð úr Finnlandi, Svøríki, Noregi, Islandi, Føroyum og Grønlandi. Nordregio samskipar arbeiðið hjá bólkinum. Sí annars meira her: www.Nordregio.se/NWGArctic

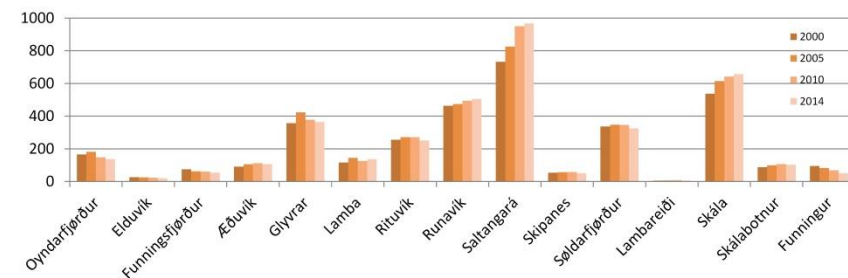
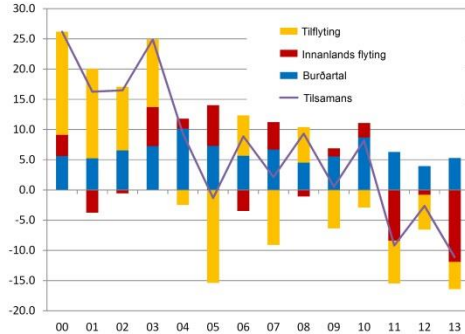
Broytingar í fólkasamanseting í Rúnavíkar kommunu

Broyting í fólkatálinum í Rúnavíkar kommunu 1985-2014

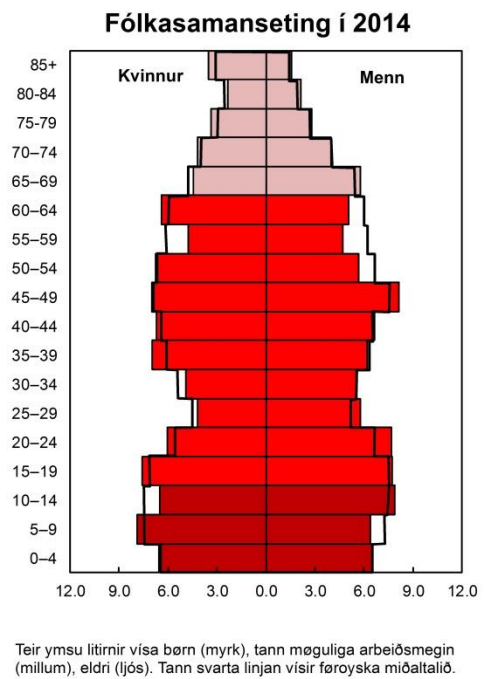
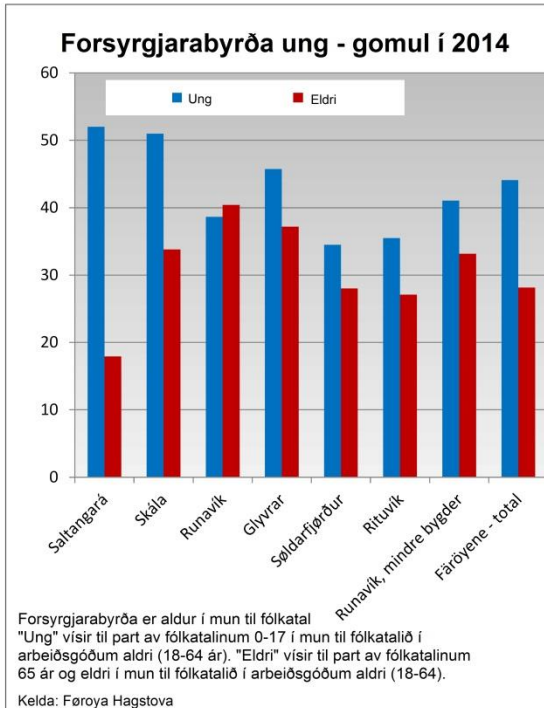
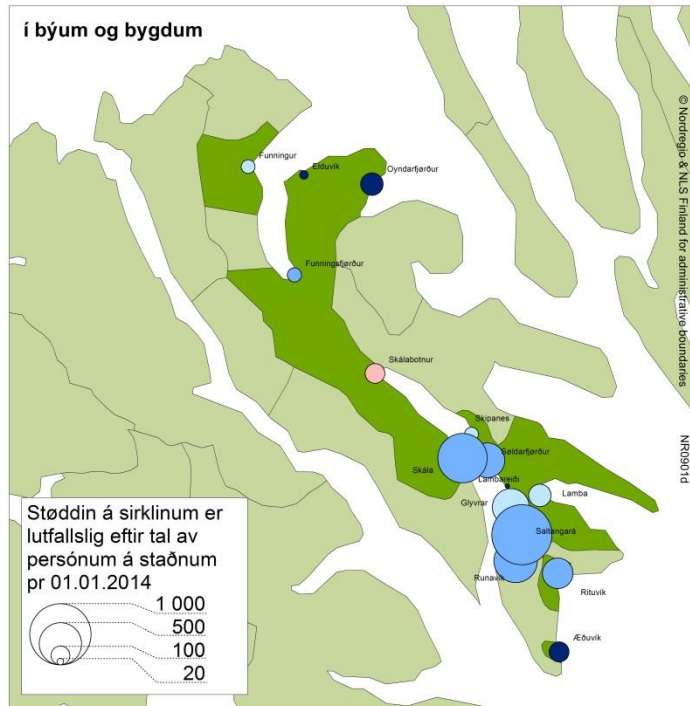
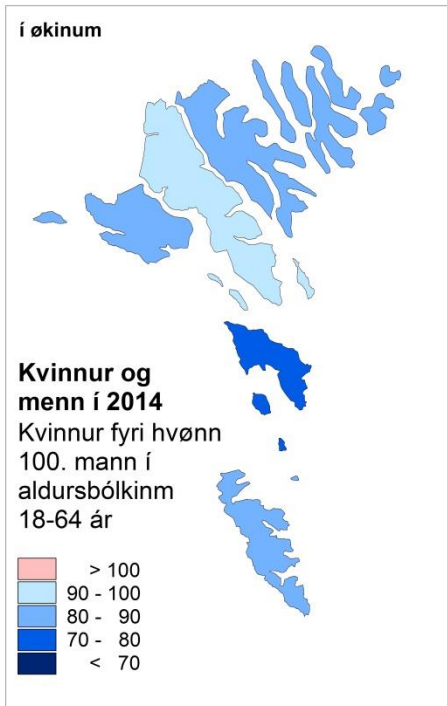
Broyting í fólkatálinum í Rúnavíkar kommunu 2000-2014 eftir orsök

Fólkatál í bygðum og býum í Rúnavíkar kommunu í 2000, 2005, 2010, 2014

Kelda: Føroya Hagstova

Fólkatal í Rúnnavíkar kommunu

Foresight Workshop Suðuroy

15 personer deltog i workshoppen i Suðuroy. Deltagerne blev inddelt i fire grupper sådan, at de kom fra forskellige kommuner i øen samt med henblik på en fordeling mellem køn.

De fire grupper diskuterede hvad de opfatter som de vigtigste udfordringer og muligheder for øen Suðuroy på tværs af kommunerne. Dette resulterede i en lang liste, hvorfra ankerpersonen samlede op under workshopkens gang og generede en liste på baggrund af de udfordringer, der var blevet nævnt flest gange af grupperne. Ved workshoppens afslutning satte hver enkelt person to streger ved det, der efter deres mening er de to vigtigste udfordringer for Suðuroy og de to vigtigste muligheder med/i Suðuroy. De fik lov at sætte tro streger ved samme udfordring/mulighed.

I prioriteret rækkefølge, hvor nr. 1 er højest prioriteret, blev resultatet følgende:

De største udfordringer i/for Suðuroy

1. Rejseforbindelse til resten af Færøerne (8 streger)
2. Manglende samarbejde i øen på tværs af kommuner (8 streger)
3. Manglende arbejdsmuligheder til folk, som har fået uddannelse – så de flytter ikke tilbage (5)
4. Manglende hjælp til iværksættere (4)
5. Ikke tilfredsstillende børne- og ældreområde (3)
6. Manglende kultur- og fritidstilbud (1)
7. Manglende skatteindtægter (pga. DIS-, NIS-systemer) (1)
8. Manglende uddannelsesmuligheder i øen (0)
9. Rejseforbindelsen internt på øen (0)

De største muligheder i/for Suðuroy

1. Rejseforbindelsen til resten af landet kan forbedres (8)
2. Forbedre arbejdsmuligheder (7)
3. Turismen kan udvikles (5)
4. Uddannelsestilbud til folk på øen, bl.a. mulighed for fjernstudium (5)
5. Styrke fiskeproduktionen/fiske industrien (2)
6. Styrke lokalsamfundet (2)

Rejseforbindelsen blev fremhævet som den vigtigste udfordring af workshopdeltagerne. Suðuroy ligger længere væk fra de andre øer og en færge sejler mellem Tvøroyri og Tórshavn på 2 timer. Deltagerne til workshoppen så det som en kamp, befolkningen på øen hvert år skal kæmpe, for at antallet af ture ikke bliver sat længere ned, da det i forvejen er svært for dem, der pendler, altså bor i Suðuroy og arbejder i Tórshavn (eller andre steder i Færøerne). Det blev understreget af mange, at øen ikke er prioriteret af landspolitikere, og at politikere hellere kæmper for tunneller til dem, som allerede har en fast forbindelse, i stedet for at vægte Suðuroy.

Manglende kommunesamarbejde bliver udpeget som den næststørste udfordring. I Suðuroy er der syv kommuner, og der er ikke flertal for sammenlægning af kommunerne. Deltagerne var ikke enige om, hvorvidt de syntes, at kommunerne på øen skulle lægges sammen, men de var enige om, at kommunerne bør samarbejde i langt højere grad. Det blev understreget af flere, at eftersom Suðuroy er i udkanten af Færøerne, så kunne den stå stærkere i sig selv og i forhold til resten af landet, hvis kommunerne/politikerne/befolkningen anså sig som en enhed på tværs af kommuner i stedet for at konkurrere mod hinanden.

Manglende arbejdsmuligheder blev udpeget som den næststørste udfordring, hvilket henviser til den overordnede udfordring at unge og uddannede kommer ikke tilbage til øen efter endt uddannelse, da der ikke er arbejdsmuligheder. Her bliver det påpeget, at landsmyndighederne skal lægge offentlige arbejdspladser ud på øerne.

Manglende hjælp til iværksættere bliver fremhævet som en udfordring lidt i forlængelse af den ovenstående med manglende arbejdsmuligheder. Her bliver nævnt, at de mennesker, der står uden job kunne få hjælp til at udvikle sine ideer og dermed skabe sin egen arbejdsplads.

Ikke tilfredsstillende børne- og ældreområde henviser til, at der er for mange på venteliste til både børnehaver og plejehjem. Deltagerne nævner eksempler på, at der ikke er en værdig behandling af en som gammel. At have gode omstændigheder til børn og gamle bliver anset som noget af det vigtigste og mest fundamentale i et samfund, og det mener deltagerne ikke, at nogle kommuner i Suðuroy lever op til.

Manglende kultur- og fritidstilbud blev fremhævet som en udfordring i forhold til lysten og mulighederne for at bo på Suðuroy. Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvad de har af fritidstilbud, og flere deltagere påpegede, at der er gode tilbud, men at der kunne være mange flere. Deltagerne var enige om, at der var nok af idrætstilbud, men der mangler andre typer (teater, kunst, musik, naturliv) fritidstilbud for unge og ældre.

Manglende skatteindtægter henviser til de skattesystemer (f.eks. DIS og NIS), hvor flere mand sejler ude i andre lande og ikke betaler skat. Mange færinger sejler under disse skattesystemer, men det bliver en udfordring specielt for de kommuner, som er hårdt ramte, hvor forholdsvis mange skatteindtægter går tabt, f.eks. i flere kommuner i Suðuroy.

Manglende uddannelsesmuligheder på øen er en udfordring i forlængelse af, at de unge flytter fra øen for at uddanne sig. Deltagerne nævnte, at heldigvis er der et gymnasium på Suðuroy, men efter det er der ikke mange muligheder, medmindre de unge vil gå i lære. Deltagerne savnede bedre muligheder for fjernstudium, så de i højere grad kan blive på øen mens de tager en uddannelse andre steder i landet. Andre deltagere nævnte derudover, at nogle særlige uddannelses tilbud på Suðuroy kunne tiltrække folk fra hele Færøerne.

Rejseforbindelsen internt på øen henviser til busforbindelsen mellem bygderne. Deltagerne syntes ikke det var en stor udfordring, men hyppige busforbindelser med gode venteplasser og eventuelt billigere priser blev nævnt ud fra et spørgsmål om trivsel og en måde at sammenkoble kommunerne på. Der blev refereret til gratis busserne i Tórshavns kommune,

men deltagerne var klar over, at busserne i Tórshavn ikke hører under landets busser, som de gør i Suðuroy.

Listen over de vigtigste muligheder i Suðuroy afspejler listen over udfordringerne.

Rejseforbindelsen til resten af landet blev vurderet til at være den vigtigste mulighed. Deltagerne mente ikke, at der skulle så drastiske ændringer til før der er forbedringer på dette område.

Forbedre arbejdsmulighederne hænger igen sammen med udfordringen for Suðuroy, nemlig at de unge uddannede ikke vender tilbage, fordi de ikke kan få job.

Turismen blev set som tredje vigtigste mulighed for Suðuroy. Deltagerne mente, at der er for lidt eller så godt som ingen koordinering i forhold til branding af Suðuroy som en enhed, men i stedet forsøger kommunerne at fremhæve dem selv. Der blev argumenteret for, at hvis kommunerne samarbejdede kunne Suðuroy sælges som en turistpakke, og således tiltrække flere turister.

Uddannelsesstilbud henviser til både fjernstudium eller eventuelt særlige uddannelser, som kun kan tages i Suðuroy. Deltagerne mente, at dette både ville bidrage til at folk kom til øen for at uddanne sig og arbejde samtidig med at det ikke var krævet af de unge, at de skulle rejse væk fra øen imod deres vilje for at få en uddannelse, hvis det var muligt med fjernstudium.

Styrke fiskeproduktioner/fiskeri-industrien og styrke lokalsamfundet blev vurderet af deltagerne også at være to vigtige muligheder for Suðuroy.

Hvordan vil vi gerne se lokalsamfundet udvikle sig?

Næste session på workshopen inkluderede fire relaterede temaer, som hver gruppe diskuterede i 20 minutter. Plancher for de fire temaer roterede mellem bordene, og man arbejdede i grupperne videre med lister, som var påbegyndt af de foregående grupper.

Fremtidsperspektiver

Under temaet fremtidsperspektiver blev deltagerne bedt om at angive, hvordan de ønsker at lokalsamfundet skal udvikle sig på kort sigt (nu og inden for de næste ti år) og på længere sigt (om 10-30 år). De fremførte fremtidsperspektiver i listen nedenfor er derfor ikke et forslag, som grupperne skal være enige om, og kan være en enkelt persons ide, da workshoppens opsætning tillod dette.

Nu og inden for de næste 10 år

- Arbejde med kommunesammenlægning
- At der skal være fast forbindelse til og rundt på øen.
- At udvikle niche-uddannelser, f.eks. rejseledere, kunst o.a.
- For at arbejde for befolkningsvækst, må der arbejdes struktureret med dette problem.

- Mere ungdomsarbejde, f.eks. mere information til børn og unge om relevante emner.
- Efterskole i Suðuroy skal bygges.
- Bevare, beskytte og udvikle det som det "færøske" har at byde på, som nærhed, hjælpsomhed og imødekommenhed og gamle traditioner.
- Arrangere og koordinere events og arrangementer i øen for hele øen
- Udvikle øen som turistattraktion med alt som er særligt med øen, f.eks. kulminerne, færøsk dans, rappelling, saltsiloen. Burde være muligt med en pakkelsesning.

Om 10-30 år

- Suðuroy er blevet til en kommune – både politisk og sammenholdmæssigt
- Fast forbindelse er nu kommet til Tórshavn.
- Flere folk er kommet til øen.
- Turismen er udviklet og godt koordineret.
- Flyttet os fra fiskeri-industrisamfund til videnssamfund.

Specifikke ønsker

Under temaet om specifikke ønsker blev deltagerne bedt om at angive, hvordan de ønsker at lokalsamfundet skal udvikle sig i forhold til aldersfordeling, kønsfordeling og næringslivet. Ønskerne listes nedenfor:

<p>Aldersfordelingen (børn, unge, voksne og ældre)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forbedre forholdene for de ældre! Henvises specielt og måske kun til Tvøroyrar kommune. De ældste er de svageste borgere, mener nogle deltagere. • Forbedre forholdene til børnepasning, mest i forhold til at åbningstiderne eftersom de ikke stemmer godt overens med forældrenes forskellige arbejdstider. • Unge voksne (25-45 år)mangler på øen. Hvordan kan man kan skabe rammerne for at de kommer tilbage. • Udvikle ungdoms og børneområde på øen. • Flexibel børnepasning • 9. og 10. klasse skal laves til efterskole. Det vil betyde at de unge får oplevelser på øen som de vil huske for livet, i stedet for at disse oplevelser sker i Danmark.
---	---

Kønsfordeling	<ul style="list-style-type: none"> • Der mangler kvinder på Suðuroy, og får vi dem hjem igen, så skal mændene nok følge efter. Derfor skabe tiltrækkende jobs til kvinder. • Forbedre barselssystemet så fædre får mere tid i barsel.
Næringslivsudvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Flere fleksible arbejdspladser, fordi her bor mange mænd, der sejler ude og hvor konen er hjemme med børnene. • Hjælp til iværksættere. F.eks. kunne bygge et iværksætterhus. • Ansætte en turismekoordinator.

Ansvar

Under temaet ansvar blev deltagerne bedt om at angive, hvilket myndighedsniveau der skal sikre, at deres ønsker bliver opfyldt (nationalt, regionalt, eller kommunalt). De ønskede ansvarsområder listes nedenfor:

Nationale myndigheder

- De offentlige landsmyndigheder skal sørge for flere arbejdspladser rundt omkring i landet, og ikke kun centralisere alle organisationer og administrationer i Tórshavn,
- Har ansvar for at det skal være muligt at pendle mellem Suðuroy og resten af Færøerne.
- Støtte op under de private initiativerne – iværksætterne
- Tilpasse forholdene i skolerne til den lokale virkelighed.
- Offentlige arbejdspladser bør tage indlærte på samme måde som andre arbejdspladser
- Rådgivning i skolen om efterspørgslen på arbejdsmarkedet ca 5-10-15 år frem i tiden.

Kommunerne:

- Skal skabe rammerne for f.eks. fjernstudie, finde lokalerne, tilbyde kurser
- Kommunerne skal samarbejde med andre kommuner
- Kommunerne skal kunne finde ud af at uddelegere og ikke altid blande sig for meget. Støtte private initiativer uden at styre dem.
- Kommunen skal holde sin del af aftalen, f.eks. skolestyre/teknisk afdeling (henvisning til Tvøroyrar kommune)
- Kommunen kan samarbejde med det private f.eks. for at lave en offentlig velvirkende legeplads på Tvøroyri. Forbilledligt i Hvalbas kommune.
- Kommunerne må være mere objektive, åbne og konstruktive og samarbejde mere.

- De kan også lægge op til at andre samarbejder bedre.

Råd og ideer

Under temaet råd og ideer blev deltagerne spurgt om hvilke råd de vil give til de ansvarlige, så deres ønsker bliver opfyldt, og hvilke ideer de selv har for at bidrage til at deres ønsker bliver opfyldt. De anførte råd og ideer listes nedenfor:

Råd til de ansvarlige for at ønsker opfyldes

- Lokal politikere skal tvinges til at tænke ud over egen kommune men for øen som en helhed.
- Samarbejde – kommunikation og åbenhed
- Spred arbejdspladserne bedre, så Færøerne kan forblive et øsamfund.
- At sørge for at naturressourcer og naturens rigdomme kommer alle til gode.
- At landsmyndighederne informerer sig selv om lokalsamfundet, og sådan lærer, hvordan Færøerne kan udnytte det, som byggerne hver i ser har at bidrage med.

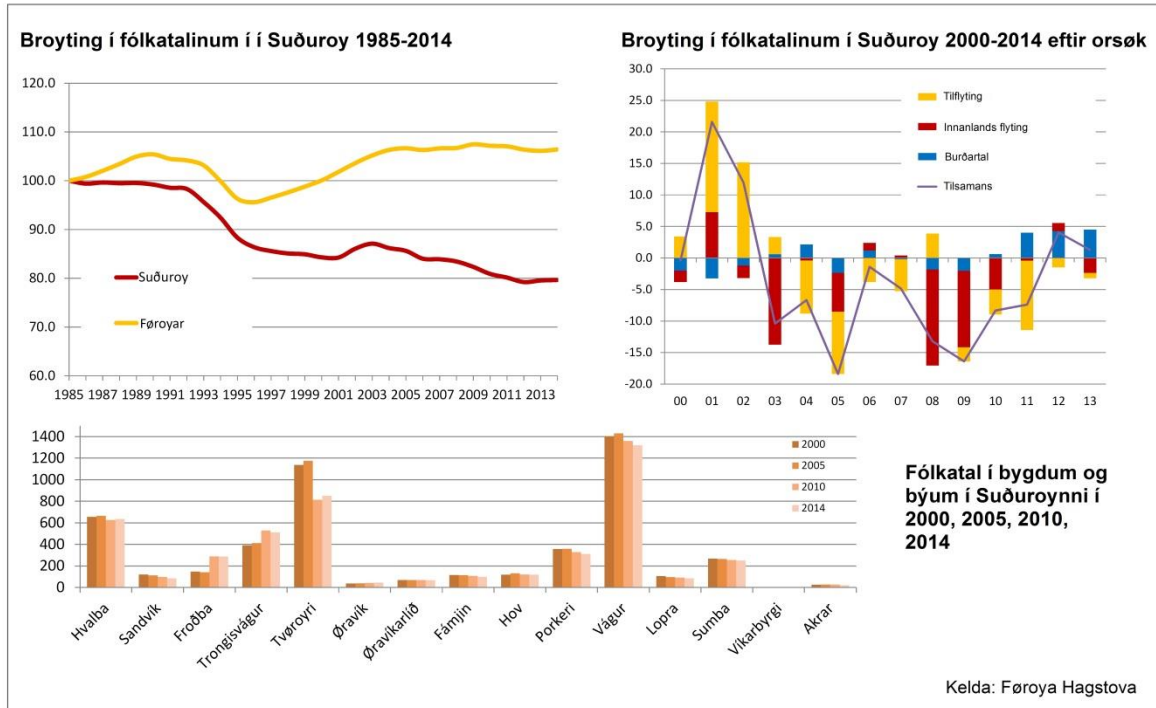
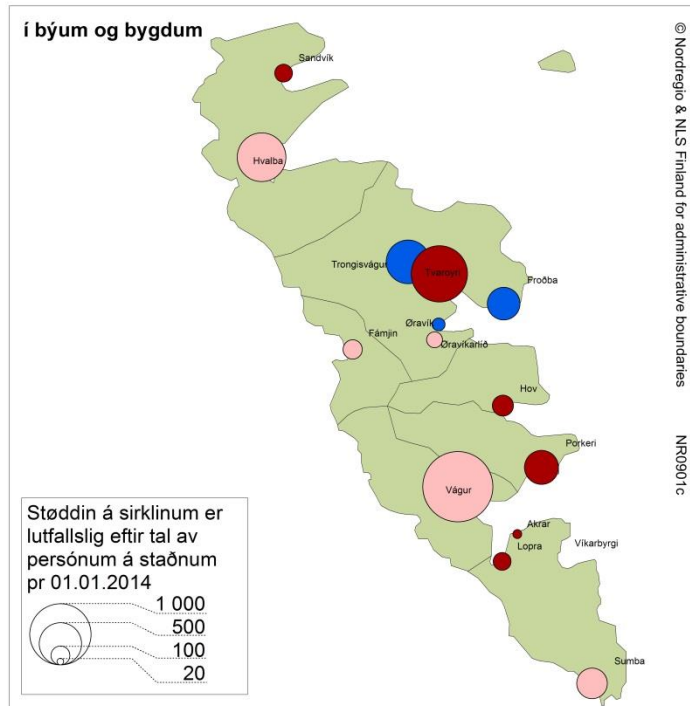
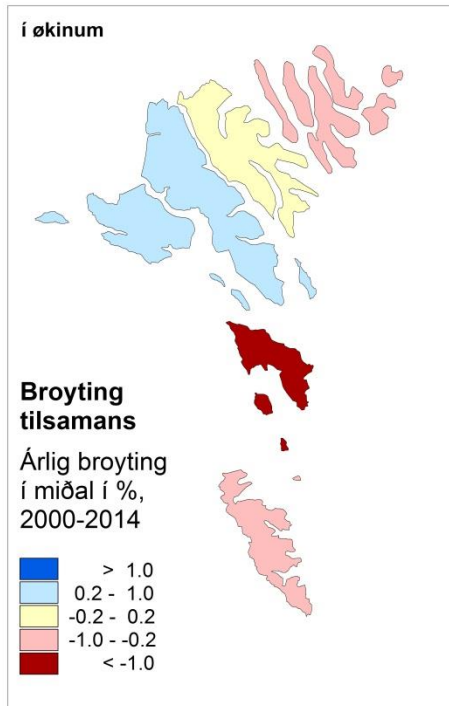
Ideer til selv at bidrage til at ønsker opfyldes

- Kommunesammenlægning: man ville spare administrativt, større indkøb -> færre udgifter -> større/mere plads til investeringer. Større enheder er billigere i drift.
- Iværksætterhus kan arrangeres af privat initiativ
- Giv ildsjæle legeplads/handlerum, rammer og støtte at virke i
- Alternative erhverv, som passer til vores for vilkår (transportomkostnings), eventuelle KT løsninger.
- Fra industrisamfund til videnssamfund – tænke nyskabende
- Få forskellige faggrupper til at forklare eleverne på skolerne hvilke muligheder der findes, arbejdsindholdet i de forskellige fag, og derefter systematisere denne viden til senere anvendelse.

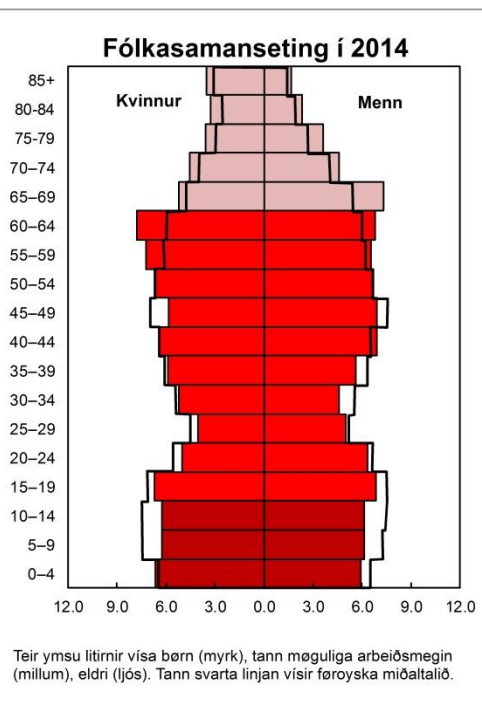
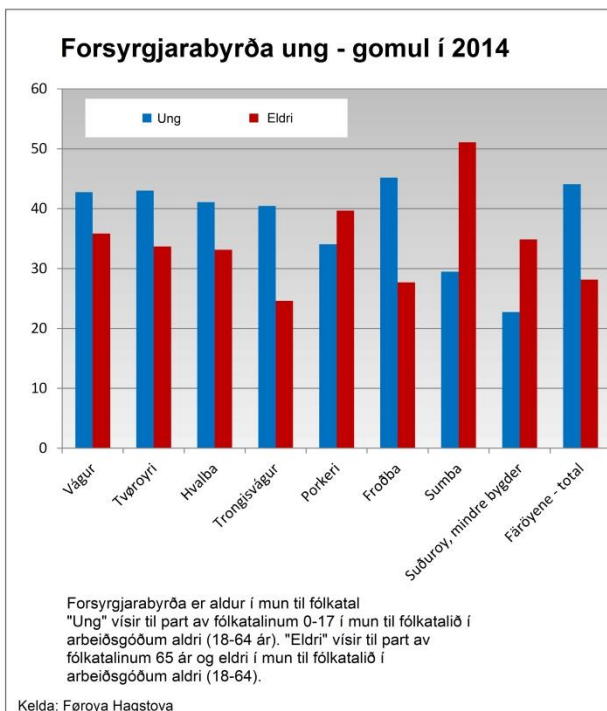
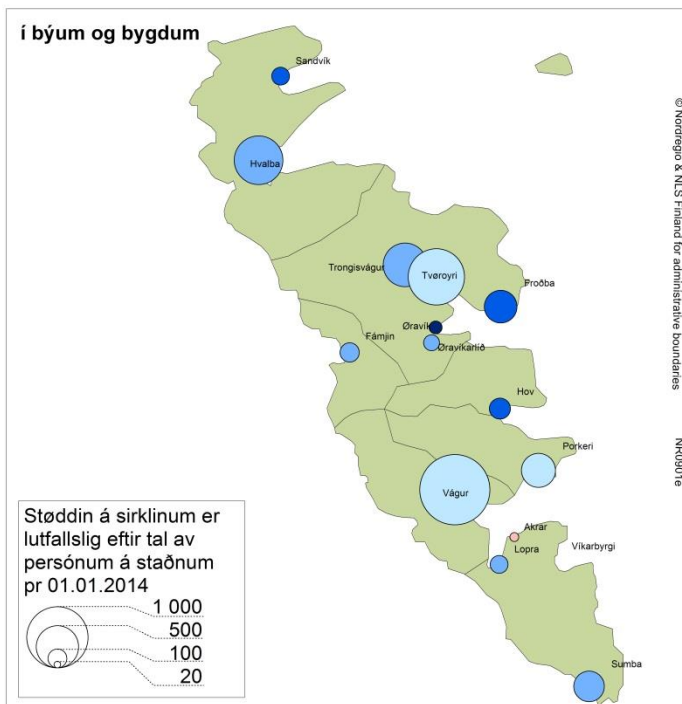
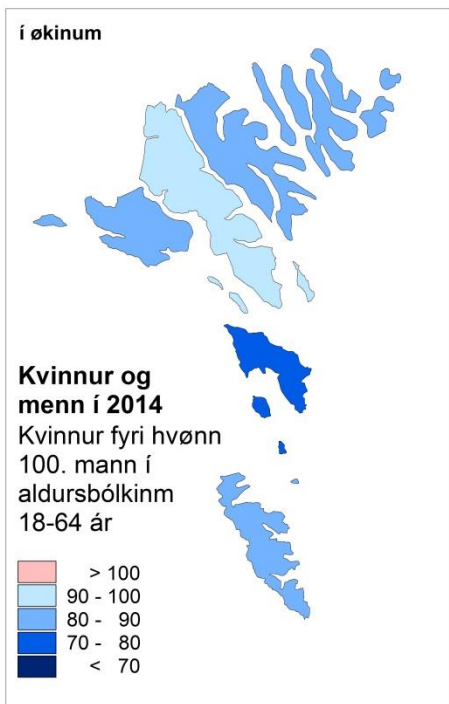
Mediedækning:

Der blev sendt nyhedsmeddelelse ud på lokal og national nyhedsportal. Desuden blev der lavet interview med den lokale ankerperson efter den første workshop, som omhandlede Nordregios projekt.

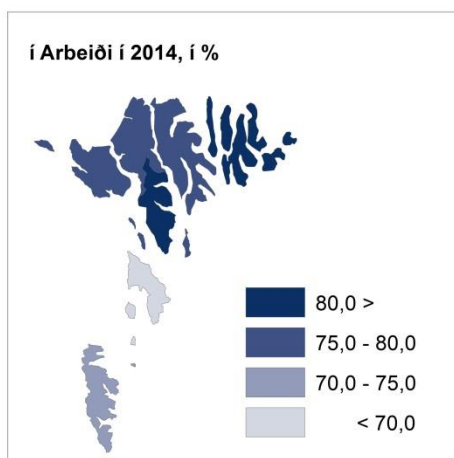
Broytingar í fólkasamanseting í Suðuroynni

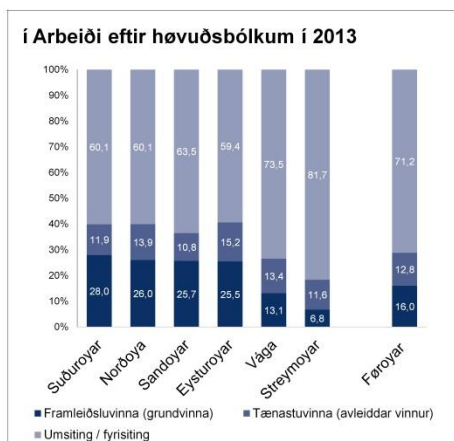
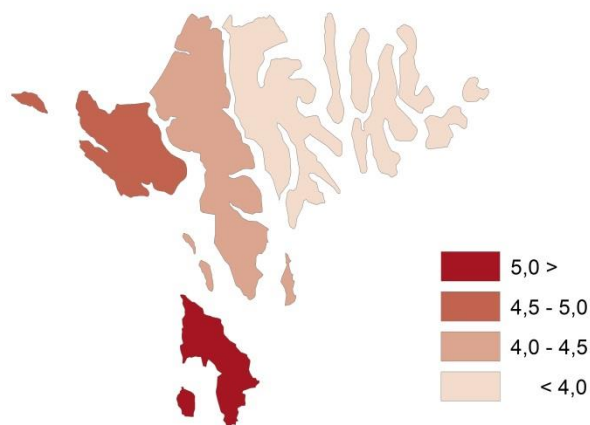
Fólkatal í Suðuroyinni

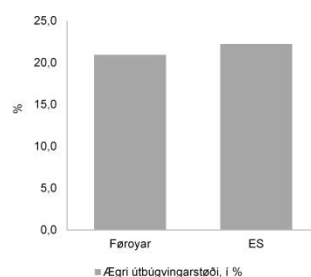
Arbeidsmarknaðurin í Føroyum

Arbeidsløysi í sýslum í 2014, í %

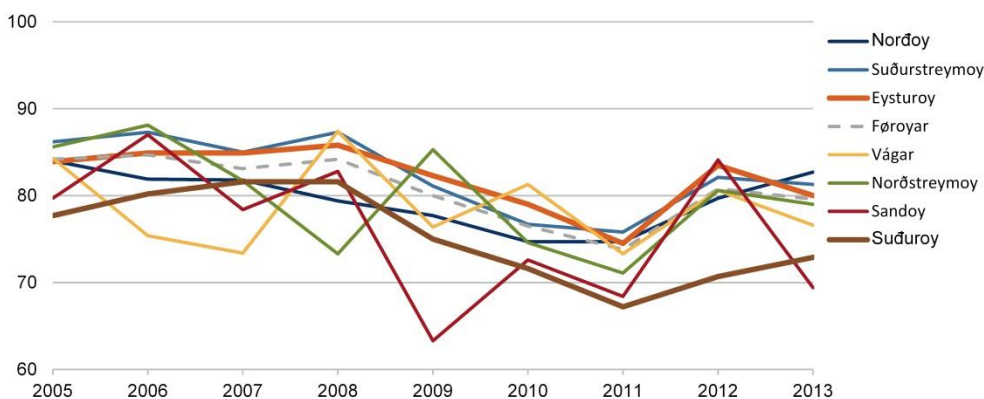

Hægri útbúgvingarstøði í 2011, í %

Kelda: Føroya Hagstova

Arbeidsløysi í Føroyum, 2005-2013, í %

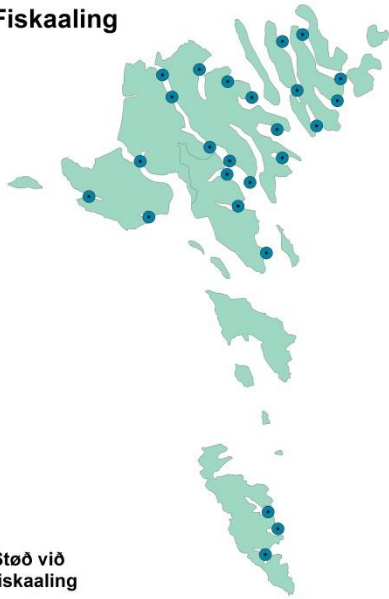
NORDREGIO
Nordic Centre for Spatial Development

NRO0011

© Nordregio & NLS Finland for administrative boundaries

Fiskivinna og fiskaaling í Føroyum

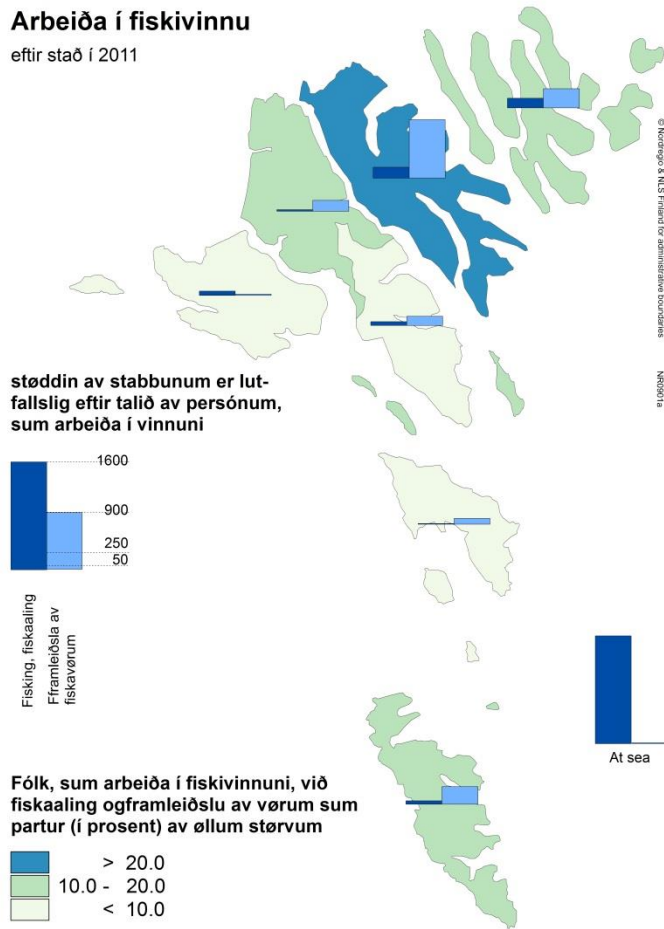
Fiskaaling

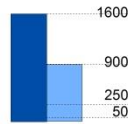
Støð við fiskaaling

Arbeiða í fiskivinnu

eftir stað í 2011

støddin av stabbnum er lut-fallslig eftir talið av persónum, sum arbeiða í vinnuni

Fisking, fiskaaling
Framleiðsla av fiskavørnum

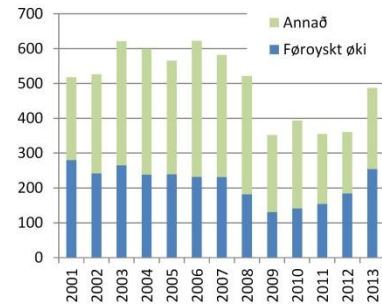
Fólk, sum arbeiða í fiskivinnuni, við fiskaaling og framleiðslu av vørnum sum partur (í prosent) av øllum størvum

At sea

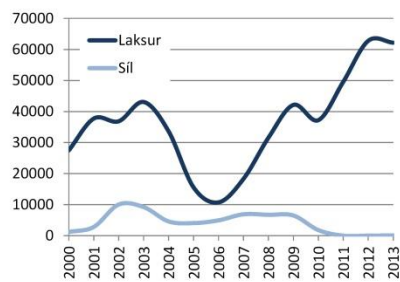
Fiskað samanlagt í livandi vekt eftir fiskiøki

Í tons

Framleiðsla av alifiski

Reinsað vekt í tons

Tilsamans fiskað, livandi vekt í 2013

	Samanlagt		úr føroyskum sjógvi	
	1000 kg	%	1000 kg	%
Samanlagt	487,2	100,0	254,2	100,0
Atlantiskur makrelur	144,6	29,7	35,2	13,9
Atlantiskur sild	115,6	23,7	85,8	33,8
Svartkalvi	82,9	17,0	65,4	25,7
Onnur fiskasløg	52,6	10,8	33,7	13,3
Atlantiskur toskur	32,4	6,7	5,4	2,1
Seiður	29,7	6,1	28,6	11,3
Lodna	29,4	6,0	0,0	0,0

Kelda: Føroya Hagstova